

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ ĐÀO TẠO CÁN BỘ CỦA ĐẢNG HIỆN NAY

Chủ tịch Hồ Chí Minh - lãnh tụ vĩ đại của cách mạng Việt Nam. Người đã để lại cho Đảng ta, nhân dân ta một di sản vô cùng to lớn, trong đó tư tưởng về đào tạo cán bộ nhằm phục vụ sự nghiệp cách mạng được Người đặc biệt quan tâm, Người coi đây là khâu “then chốt” của nhiệm vụ “then chốt”, quyết định thành thắng lợi của cách mạng.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về cán bộ và vị trí, vai trò của cán bộ

Hồ Chí Minh đánh giá rất cao vị trí, vai trò của cán bộ. Chiều sâu trong tư duy chính trị của Người là vấn đề cán bộ. Người chỉ rõ: “Cán bộ là những người đem chính sách của Đảng, của chính phủ giải thích cho dân chúng hiểu rõ và thi hành. Đồng thời đem tình hình của dân chúng báo cáo cho Đảng, cho chính phủ hiểu rõ, để đặt chính sách cho đúng”. Hồ Chí Minh đã chỉ ra vấn đề vừa cụ thể, vừa có tính khái quát, khi đã có chính sách đúng thì sự thành công hay thất bại của chính sách đó là do cách tổ chức công việc, nơi lựa chọn cán bộ và kiểm tra. Người nhấn mạnh, cán bộ có vai trò quyết định đối với công việc và đi đến khẳng định: “Muôn việc thành công hoặc thất bại đều do cán bộ tốt hay kém”, “cán bộ là gốc của mọi công việc”.

Tuy nhiên, Hồ Chí Minh dù nhấn mạnh vai trò của cán bộ nhưng Người không tuyệt đối hóa. Bởi theo Người: “Cách mạng là sự nghiệp của quần chúng nhân dân” không phải của bất kỳ anh hùng, vĩ nhân nào. Vì vậy, Người luôn căn dặn cán bộ: “dân như nước, cán bộ như cá. Lực lượng bao nhiêu là ở nơi dân hết”, “cán bộ không có đội viên, lãnh tụ không có quần chúng thì không làm gì được”, phải “từ trong quần chúng mà ra, trở lại nơi quần chúng”. Hồ Chí Minh nhấn mạnh người cán bộ trong xã hội mới không phải là “ông

quan cách mạng”, càng không phải là người có “quyền sinh, quyền sát” như vua chúa thời phong kiến, mà chỉ là người đại diện, đại biểu của nhân dân và có trách nhiệm thi hành nhiệm vụ nhân dân giao phó.

Nội dung tư tưởng Hồ Chí Minh về đào tạo cán bộ

Theo Hồ Chí Minh để đào tạo cán bộ đạt chất lượng tốt, cần thực hiện tốt các nội dung cơ bản đó là:

Mục đích đào tạo cán bộ là: Tạo ra thể hệ cán bộ mới, những lớp cán bộ tiên phong, tiên tiến, hạt giống của Đảng, của cách mạng, những người toàn diện cả đức và tài, vừa “hồng” vừa “chuyên” cung cấp cho các ngành, nhằm thực hiện nhiệm vụ mà Đảng giao cho. Người nói: “Trường Đảng là một trường học để đào tạo những chiến sĩ tiên tiến phấn đấu cho sự nghiệp của giai cấp vô sản”.

Về mục tiêu đào tạo cán bộ: Xác định rõ mục tiêu để làm định hướng toàn bộ hoạt động đào tạo. Hồ Chí Minh chỉ rõ mục tiêu của đào tạo cán bộ là: “Học để làm việc, làm người, làm cán bộ, học để phụng sự đoàn thể và giai cấp, Tổ quốc và nhân loại”. Người còn nghiêm túc phê phán cách đào tạo, huấn luyện chạy theo hình thức, theo số lượng, không quan tâm chất lượng, không thiết thực, không chu đáo, không có kế hoạch, chất lượng kém. Người chỉ rõ: “Phải đào tạo một mở cán bộ cán bộ phụ trách có gan làm việc, ham làm việc. Có thể Đảng mới thành công. Nếu đào tạo một mở cán bộ nhát gan, dễ bảo (...), không dám phụ trách. Như thế là một việc thất bại cho Đảng”.

Nhưng để có được những cán bộ theo mục tiêu đó về nội dung đào tạo phải thiết thực, phù hợp, yếu đầu đào tạo, bồi dưỡng đó, phù hợp từng loại cán bộ, công việc chuyên môn của cán bộ; chú trọng cả kiến thức,

tri thức và phẩm chất, cả lý luận và thực tiễn, kiến thức cơ bản và hướng dẫn kỹ năng hành động. Người nói: “Thực tiễn không có lý luận hướng dẫn thì thành thực tiễn mù quáng, lý luận mà không liên hệ thực tiễn là lý luận suông”.

Để đào tạo ra cán bộ thì phải làm tốt công tác huấn luyện cán bộ về mọi mặt. Bao gồm: huấn luyện lý luận, chính trị, nghề nghiệp (chuyên môn) và huấn luyện văn hóa... Cụ thể đó là:

Huấn luyện lý luận cho cán bộ: Người cho rằng, cán bộ còn mắc nhiều khuyết điểm, mà nguyên nhân quan trọng là do sự yếu kém hạn chế về lý luận của cán bộ. Kém lý luận thì không biết xem cho rõ, cần nhắc cho đúng xử lý cho khéo mọi công việc, do đó kết quả thường thất bại. Đồng thời, phải hết sức tránh lý luận suông, học cả kinh nghiệm thực tế. Người nói: “Học lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin là học cái tinh thần xử trí mọi việc, đối với mọi người và đối với bản thân mình; là học tập những chân lý phổ biến của chủ nghĩa Mác - Lênin để áp dụng một cách sáng tạo vào thực tiễn ở nước ta”.

Huấn luyện cán bộ về chính trị: Theo Người, sự yếu kém về chính trị để ra những khuynh hướng sai lầm hoặc “tả khuynh” hoặc “hữu khuynh”. Theo Người huấn luyện về chính trị có hai nội dung chính là huấn luyện thời sự và chính sách. Trong đó, huấn luyện về thời sự là: Nghe báo cáo về thời sự, đọc báo, thảo luận và nghe giải thích những vấn đề quan trọng đang diễn ra. Huấn luyện chính sách là: Nghiên cứu, thảo luận nghị quyết, đường lối chủ trương, chương trình, kế hoạch của Đảng.

Huấn luyện cán bộ về nghề nghiệp (nghề nghiệp): tức là cán bộ ở môn nào phải học cho thạo công việc ở trong môn ấy, kết quả sao cho

cán bộ mình dần dần đi đến thạo công việc. Hồ Chí Minh yêu cầu “mở lớp nào ra lớp ấy”, “làm việc gì học việc ấy” và “cán bộ ở môn nào phải học cho thạo công việc ở trong môn ấy”.

Huấn luyện cán bộ về văn hóa: Hồ Chí Minh cho đây là việc rất quan trọng, bởi nếu không nắm được kiến thức thông thường, thì sẽ rất khó cho việc nguyên cứu lý luận, học tập chuyên môn, nghề nghiệp.

Về chủ thể đào tạo: Người đặc biệt chú trọng đến chất lượng của người dạy, Người yêu cầu: “Mở lớp nào ra lớp ấy, lựa chọn người dạy và người học cho cẩn thận”; “Không phải ai cũng huấn luyện được. Muốn huấn luyện thợ rèn, thợ nguội thì người huấn luyện phải thạo nghề rèn, nghề nguội. Người huấn luyện của Đoàn thể phải làm kiểu mẫu về mọi mặt: tư tưởng, đạo đức, lối làm việc”. Người yêu cầu người dạy phải ra sức học tập nâng cao trình độ: “Người huấn luyện nào tự cho là mình đã biết đủ cả rồi, thì người đó dốt nhất”, “những thầy giáo, những cán bộ giáo dục đều phải luôn luôn cố gắng học thêm, học chính trị, học chuyên môn. Nếu không tiến bộ mãi thì sẽ không theo kịp đà tiến chung, sẽ trở thành lạc hậu”.

Về đối tượng đào tạo: Hồ Chí Minh yêu cầu người được đào tạo trước hết phải có động cơ đúng đắn: Học để làm người, làm việc, rồi mới đến làm cán bộ. Học để phục sự Đảng, phục sự giai cấp, phục vụ Tổ quốc và phục vụ nhân dân. Phải nêu cao tính khiêm tốn, thật thà; phải tự nguyện tự giác, tích cực chủ động, chịu khó không lùi bước; cần khắc phục bệnh kiêu ngạo, tự phụ, tự mãn, nó là kẻ thù số một của học tập.

Về hình thức đào tạo: Người chỉ rõ có hai hình thức đào tạo cán bộ: Một là, tự đào tạo với ý nghĩa là một trường học, do các cấp có trách nhiệm lập ra. Hai là, gửi học viên học tập ở các trường khác, nơi khác.

Về phương pháp đào tạo cán bộ: Theo Người phải kết hợp giữa chính quy và không chính quy, giữa tập trung và tự học. Cần phải học tập mọi nơi, mọi lúc: “Học trong sách báo, học trong công tác, học với anh

em, học hỏi quần chúng” và không nên học một cách máy móc. Thứ nhất, cần phải nâng cao và hướng dẫn việc tự học: “phải lấy tự học làm cốt. Do thảo luận và chỉ bảo mà giúp vào”. Thứ hai, phải nêu cao tác phong độc lập suy nghĩ và tự do tư tưởng, không tin một cách mù quáng từng câu một trong sách vở.

Theo Người cần phải tăng cường công tác kiểm tra chất lượng để thiếu đâu bổ sung đó, sai đâu sửa đó, không làm được thì làm lại khi nào được mới thôi. Trong kiểm tra, Người đòi hỏi phải trung thực thẳng thắn, phải thực sự coi trọng chất lượng, không để tình cảm cá nhân hoặc các vấn đề khác tác động, chi phối dẫn đến những tiêu cực, vi phạm quy định trong thi, kiểm tra đánh giá kết quả đào tạo.

Những yêu cầu về tài liệu, vật chất, tài chính bảo đảm cho huấn luyện: đây là vấn đề quan trọng ảnh hưởng trực tiếp đến quá trình huấn luyện cán bộ, bài giảng của người dạy và tiếp thu của người học. Đó là trường lớp, bàn ghế, sách, bài giảng, mô hình, học cụ, tài chính phục vụ tham quan, huấn luyện... Trước hết tài liệu, sách, bài giảng huấn luyện phải được xem xét kỹ càng, chú ý cả mức độ phù hợp của tài liệu, những tài liệu đó: “là những kinh nghiệm do những người đi học mang đến, kinh nghiệm thành công cũng như kinh nghiệm thất bại,...”. Người chủ trương đầu tư thỏa đáng cho công tác huấn luyện.

Để lãnh đạo sự nghiệp cách mạng đi đến thắng lợi thì yêu cầu phải làm tốt công tác đào tạo cán bộ cách mạng cả trước mắt và lâu dài, từ đó góp phần xây dựng Đảng, bồi dưỡng sức mạnh cho Đảng và cách mạng. Ngay từ Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI của Đảng (12/1986) khởi xướng công cuộc “đổi mới” đất nước. Đại hội VII và Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VIII, Đảng chủ trương đưa đất nước chuyển sang thời kỳ đẩy mạnh CNH, HĐH đất nước. Đảng ta đã khẳng định cùng với chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho mọi hành động của Đảng. Thấm nhuần tư tưởng của Người,

Đảng ta đặt ra yêu cầu đối với công tác cán bộ: “Tình hình và nhiệm vụ mới đặt ra rất nhiều yêu cầu cho công tác cán bộ. Toàn Đảng phải hết sức chăm lo xây dựng thật tốt đội ngũ cán bộ, chú trọng xây dựng đội ngũ cán bộ kế cận vững vàng, đủ bản lĩnh về các mặt. Sớm xây dựng chiến lược cán bộ của thời kỳ mới”. Vì vậy, Bộ Chính trị, Ban Bí thư, Ban Chấp hành Trung ương các khóa VIII, IX, X, XI, XII đã ban hành 142 văn bản, trong đó có 08 nghị quyết chuyên đề, 07 chỉ thị, 18 kết luận, 53 quy định và quy chế, 17 thông báo, 41 hướng dẫn về công tác cán bộ. Riêng từ đầu Đại hội XII đến nay, Đảng ta đã ban hành 28 văn bản về công tác cán bộ.

Đặc biệt, tại Hội nghị lần thứ bảy, ngày 19/5/2018 của Ban Chấp hành Trung ương khóa XII, Đảng ta đã có Nghị quyết số 26 - NQ/TW về “Tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ”, khẳng định rõ quan điểm cán bộ là nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng; coi công tác cán bộ là khâu “then chốt” của công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị. Nghị quyết nhấn mạnh: “Tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ”. Cùng với nội dung Nghị quyết Trung ương 4 - NQ/TU khóa XII, ngày 30/10/2016 về “Tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ”, góp phần xây dựng đội ngũ cán bộ của Đảng, nhất là cán bộ chiến lược, cán bộ chủ chốt, người đứng đầu các cấp đã thật sự là lực lượng nòng cốt, kiên quyết, kiên trì với quyết tâm chính trị cao. Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII của Đảng vừa qua, Bộ Chính trị, Tổng Bí thư đã nhiều lần nhấn mạnh đến vấn đề cán bộ, xây dựng, đào tạo, lựa chọn cán bộ vừa “hồng”, vừa “chuyên”, có vai trò quyết định đến thắng lợi của cách mạng, sự xây dựng, bảo vệ và phát triển đất nước.

PHẠM ĐỨC DŨNG